

ارزیابی دسترسی مد پیاده در توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی

شکوفه رسولزاده شیخ^۱، فرشیدرضا حقیقی^{۲*}، محمد آزموده^۳

۱- دانشجوی کارشناسی ارشد، دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، SH.rasoulzadeh@stu.nit.ac.ir

۲- استادیار دانشکده مهندسی عمران، دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل، Haghghi@nit.ac.ir

۳- دانشجوی دکتری، دانشگاه صنعتی نوشیروانی بابل Mohammad.azmoodeh@gmail.com

چکیده

توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی (TOD) از طریق ایجاد یک مدل یکپارچه الگوی کاربری زمین و برنامه‌ریزی حمل و نقل قابل پیاده سازی است. با لحاظ مد پیاده بعنوان یکی از فاکتورهای مهم توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی، دسترسی پیاده به مراکز ایستگاهی حمل و نقل عمومی موضوع این تحقیق می‌باشد. در این پژوهش با بررسی مطالعات گذشته، مجموعه‌ای از پارامترها دسترسی مد پیاده شرح داده شده و با استفاده از آن‌روپی شانون به اولویت بندی و وزن‌دهی آن‌ها پرداخته است. متغیرها شامل پارکینگ، کاربری زمین، فاصله پیاده روی، اتصال و تنوع مدهای حمل و نقلی می‌باشند. جهت کاربردی نمودن، مطالعات بر محله ایرانشهر واقع در منطقه ۶ تهران پیاده سازی شد. نتایج نشان می‌دهد که پارامتر پارکینگ بیشترین و پارامتر تنوع مدهای حمل و نقل کمترین تاثیر را در بین پارامترها در محله داشته است. همچنین با استفاده از سیستم اطلاعات جغرافیایی (GIS)، دسترسی پیاده در این محله مورد ارزیابی کمی قرار گرفت که حدود ۴۹ درصد از مساحت بلوک‌های محله امتیازی بیش از ۰/۹، ۲۱ درصد امتیاز ۰/۸ تا ۰/۹، ۰/۷ تا ۲۳ درصد امتیاز ۰/۷ تا ۰/۸ و تنها ۷ درصد امتیازی بین ۰/۶ تا ۰/۷، را به خود اختصاص دادند.

واژه‌های کلیدی: دسترسی پیاده، آن‌روپی شانون، سیستم اطلاعات جغرافیایی، TOD.

۱- مقدمه

پیاده‌روی به عنوان مادر مدهای حمل و نقلی از قدیمی و ضروری ترین شیوه جابجایی انسان‌ها محسوب می‌شود. که از اواخر دهه ۱۹۴۰ در اروپا و از دهه ۱۹۶۰ در سایر نقاط دنیا از جمله ایالات متحده به عنوان موضوعی مهم در طراحی و برنامه‌ریزی شهری مطرح شد [۱]. به طوری که برنامه ریزی حمل و نقل شهری به سوی کاهش وابستگی به خودرو شخصی و ایجاد زیرساخت‌های حمل و نقل انسان محور پیشرفته است. در اواخر قرن ۱۹ نظریه "توسعه مبتنی بر حمل و نقل همگانی" (TOD)^۱، در پاسخ به وابستگی به خودروی شخصی و راستای استفاده بیشتر از حمل و نقل همگانی مطرح شد. این نظریه، نشان دهنده یک رویکرد یکپارچه در برنامه ریزی کاربری زمین و حمل و نقل می‌باشد که با تاکید بر تلفیق کاربری زمین و حمل و نقل همگانی، در چارچوب اصول نوین شهر سازی و رشد هوشمند در محدوده‌های اطراف ایستگاه‌های حمل و نقل بر چهار اصل توسعه فشرده، اختلاط کاربری‌ها، پیاده‌مداری، و تسهیلات حمل و نقل و جابجایی تاکید می‌کند [۲]. هدف این مطالعه، که به عنوان هدفی مهم در نظریه TOD به حساب می‌آید، بررسی شرایط دسترسی پیاده است که می‌تواند در توانایی و انگیزه افراد برای استفاده از حمل و نقل همگانی تاثیر گذار باشد. به طوری که موفقیت در این نظریه، به

¹ Transit-Oriented Development